

Nr 196.

Av herrar **Lundqvist** och **Hagberg** i Malmö, *angående införande i kommunallagarna av bestämmelser om skärpta kvalifikationer hos de personer, som utses att revidera kommunernas räkenskaper.*

Vid upprepade tillfällen har frågan om en effektivare kommunal revision varit föremål för riksdagens prövning. Sålunda ha motioner i detta ärende väckts bl. a. vid 1923, 1928 och 1935 års riksdagar.

Såsom i motionen vid sistnämnda riksdag framhållits, torde frågan om rättighet och skyldighet för revisorerna att under räkenskapsåret kontrollera kassor m. m. få anses ha blivit tillfredsställande löst genom de ändringar härutinnan, som infördes i kommunallagarna år 1930.

Vad däremot angår frågan om särskilda kvalifikationer för revisorerna, så har intet ännu åtgjorts från statsmakternas sida. Önskvärdheten av en mer fackmässig revision inom den kommunala förvaltningen har visserligen vid upprepade tillfällen av riksdagen betonats, men därvid har det fått bero. I sitt yttrande över motionen vid 1935 års riksdag uttalade sålunda konstitutionsutskottet, som avstyrkte motionen, följande: "Visserligen skulle det vara till fördel för den kommunala förvaltningen, om fackmässig revision i större utsträckning komme till användning. En utveckling i sådan riktning torde emellertid bäst främjas på frivillighetens väg. Det kan därför ock förväntas, att kommunerna själva under medverkan av de kommunala förbunden söka finna den lösning, som bäst lämpar sig för deras särskilda förhållanden."

Klart är, att intrång icke i onödan bör göras i den kommunala självbestämningensrätten och att vissa skäl kunna anföras för att låta de kommunala beslutande församlingarna få ordna här ifrågavarande fråga på sätt dessa anse bäst. Erfarenheten har emellertid klart och tydligt visat, att den kommunala revisionen i många fall ännu är så bristfällig, att trängande behov måste anses föreligga av ytterligare reglerande lagbestämmelser på området.

De tyvärr alltjämt ej sällan återkommande förskingringarna inom kommunalförvaltningen är en skamfläck för vårt offentliga liv, som det bör vara statsmakterna angeläget att utan dröjsmål så långt möjligt söka utplåna. I fall efter fall har det visat sig, att förskingringen möjliggjorts och kunnat pågå i årtal just på grund av bristfällig revision och bristande kvalifikationer för uppdraget hos de personer, som haft att verkställa revisionen. Känt är också, att Svenska stadsförbundet och Landskommunernas förbund med hänsyn till vad som inträffat funnit sig föranlättna att ägna särskild uppmärksamhet åt revisionsförfarandet.

Ingen revision kan givetvis helt förebygga förskingring, men en sakkunnig och effektiv revision bör åtminstone kunna förhindra, att en förskingring, så-

som hittills ofta varit fallet, kan fortgå en lång följd av år. Att en noggrann och vederhäftig revision redan i och för sig verkar kraftigt återhållande på antalet förskingringsfall, torde nog ej heller kunna bestridas.

Ingalunda skall förnekas, att det kan möta svårigheter av olika slag att åstadkomma en fullt tillfredsställande ordning i här förevarande avseende. De upprörande förskingringsfall, som alltjämt förekomma, visa emellertid, att *frivillighetens* väg icke leder till målet och att statsmakterna därför måste på andra vägar åtminstone allvarligt försöka komma tillrätta med de svårigheter, som här möta.

För att kunna nöjaktigt fullgöra sitt uppdrag böra de kommunala revisorerna givetvis vara väl förtrogna såväl med den kommunala lagstiftningen som med den egna kommunens förvaltning m. m. Personer med erforderliga kvalifikationer härutinnan lärer väl i regel finnas att tillgå för uppdraget i tillräckligt antal åtminstone inom de allra flesta kommuner. Att detta personval bör ske med särskild omsorg och med hänsyn uteslutande till vederbörandes lämplighet för uppdraget i fråga säger sig självt. Det räcker emellertid icke härmed. Garantier måste skapas för att bland revisorerna även kommer att finnas tillräcklig sakkunskap i fråga om själva bokföringen. Eljes vinnes ingen trygghet för att revisionen blir tillfredsställande.

Riktigast och ur olika synpunkter lämpligast synes därför vara, om bestämmelser utfärdades därom att bland de kommunala revisorerna minst en skall vara revisionstekniskt förfaren, vilken åtminstone i större kommunala enheter helst borde vara auktoriserad revisor eller av handelskammare godkänd granskningsman och samtidigt ha genom praktisk verksamhet förvärvat erfarenhet i räkenskaps- och förvaltningsfrågor. Denne revisor borde, för att vara fullt oberoende av de kommunala myndigheterna, helst utses av vederbörande länsstyrelse och dessutom förbjudas att med detta uppdrag inom samma kommun förena annat avlönat offentligt uppdrag.

Infördes en sådan bestämmelse, som här ifrågasatts, vunnas garanti för ej blott att tillfredsställande bokföringskännedom bleve representerad bland revisorerna utan även att alltid åtminstone någon av revisorerna gent emot medelsförvaltaren och den maktägande majoriteten stode fullt obunden. På grund av sitt särskilda uppdrag vore denne revisor även pliktig att under alla förhållanden verkligen granska räkenskaperna. — Känt är ju, hurusom tyvärr ännu fall förekomma, då revisorer av bristande ansvarskänsla eller av personliga hänsyn icke ens bry sig om att genomgå räkenskaperna utan helt förlita sig på medelsförvaltarens hederlighet.

Den ordning, som här skisserats, kommer att medföra ökade kostnader för flertalet kommuner. Ökningen torde dock knappast kunna bli av den storleksordning, att denna i och för sig kan få utgöra hinder för en tillfredsställande lösning av frågan. För de mindre landsbygdskommunerna, där väl mera undantagsvis auktoriserade revisorer kunna tänkas bli tillkallade, synas kostnaderna ej behöva bli nämnvärda.

En väg vore givetvis även, att de olika kommunala förbunden anställde auktoriserade revisorer, vilka kunde anlitas av de olika kommunerna för råd och tillfällig kontroll av kassa och räkenskaper. En bestämmelse härom borde då införas i kommunallagarna. Åtskilligt skulle givetvis vinnas även på denna väg. En svaghet, och en väsentlig sådan, erbjuder emellertid detta alternativ redan såtillvida, att ett tillkallande av en sådan särskild granskningsman lätt kan komma att tolkas som ett misstroendevotum mot den kommunala medelsförvaltaren och att vederbörande lokala myndighet därför mången gång komme att draga sig för att påkalla en sådan eljest naturlig tillfällig kontroll. Blev det i lag bestämt, såsom ovan ifrågasatts, att inom varje kommun en av revisorerna alltid skall vara auktoriserad eller äga annan revisionsteknisk kompetens, bleve förhållandet givetvis ur kontrollsynpunkt väsentligt bättre. Vilken väg som lämpligast bör väljas, synes emellertid böra bliva föremål för närmare utredning. En sådan kan även komma att leda till andra värdefulla uppslag för frågans lösning.

På grund av vad sålunda anförts tillåta vi oss hemställa,

att riksdagen ville besluta att i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla *dels* om skyndsamt utredning angående införande i kommunallagarna av bestämmelser om skärpta kvalifikationer hos de personer, som utses att revidera kommunernas räkenskaper, *dels* om framläggande för riksdagen av de förslag, vartill utredningen kan giva anledning.

Stockholm den 23 januari 1937.

R. Lundqvist.

Erik Hagberg,
Malmö.